

Filmy wskazane w scenariuszu dostępne są na kanale YouTube projektu SiecTolerancji <http://tnij.org/jragzgk>

Paweł Kwiecień,
konsultacja metodologiczna:
Magdalena Tulaska-Budziak

Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjno-
-Naukowe „KEN”

 2 x 45 minut

Scenariusz 7

W mojej szkole

Adresat:

uczniowie szkół ponadgimnazjalnych wszystkich typów

Cele lekcji:

- Zrozumienie pojęcia dyskryminacji.
- Analiza przyczyn postaw dyskryminacyjnych.
- Sprowokowanie ucznia do autorefleksji na temat własnych postaw dyskryminacyjnych.
- Budowanie postawy otwartości na inność, odmienność.
- Rozwijanie kompetencji społecznych sprzyjających funkcjonowaniu w świecie wielokulturowym.

Środki glotto-dydaktyczne:

- Laptop
- Rzutnik i ekran
- Karteczki nr 1, nr 2, nr 3 – rozdawajki
- Slajdy z modelami wypowiedzi

Przebieg lekcji

Nauczyciel(ka):

Dziś będziemy rozmawiać o trudnych sytuacjach w szkole. Spotykamy się z nimi na co dzień, a nierzadko nic z tym nie robimy. Postaramy się wspólnie temu zaradzić. Pomyślmy, co nam przeszkadza.

Zadanie

Nauczyciel(ka):

Proszę dokończyć zdania. Zadanie jest anonimowe.

Nauczyciel rozdaje uczniom małą karteczkę z jednym zdaniem.

Karteczka nr 1.

W mojej szkole uczą się różni uczniowie:

Przewidywane odpowiedzi:

- wysocy, niscy;
- z miasta i ze wsi;
- którzy kibicują Legii;
- myślą inaczej niż ja;
- ...

Nauczyciel(ka):

Przeczytam wypowiedzi.

Nauczyciel(ka) czyta informacje z kartek. Jeżeli trafi się określenie obraźliwe,

nauczyciel(ka) omija je.

A więc w naszej szkole uczą się różni uczniowie. Czy zawsze traktujemy ich tak samo? Przyjrzyjmy się bliżej, co dzieje się w szkolnej szatni, w sali zajęciowej, w przebieralni, na stołówce.

Nauczyciel(ka) dzieli klasę na grupy. Przydział do grup powinien być losowy.

Przykłady podziału na grupy:

Odliczamy do czterech: jeden, dwa, trzy, cztery, jeden, dwa... Jedynki zbierają się przy tym stoliku, dwójki przy tym, trójki...

Podczas wchodzenia do sali uczniowie otrzymują naklejane kolorowe karteczki i zajmują miejsca przy stole oznaczonym karteczką z ich kolorem. Kolorów jest tyle, ile planujemy grup.

Technika: drama

Nauczyciel(ka) rozdaje uczniom kartki z opisem sytuacji. Uczennice i uczniowie sami rozdzielają role między siebie i wymyślają swoje kwestie.

Grupa 1 – Grupa przyjaciół z klasy organizuje imprezę. Jeden z kolegów, Adam, jest homoseksualny, chce przyjść na imprezę ze swoim chłopakiem. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 2 – W szkole odbywają się zawody sportowe. W grupie jest Anka, dziewczyna, która nie jest najlepsza w biegach. Udział Anki w zawodach oznacza przegraną. Dla zwycięzców przewidziana jest nagroda w postaci wycieczki. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 3 – W klasie jest Czeczenka, Aisza. Aisza jest w Polsce od roku, nie mówi jeszcze dobrze po polsku. Podczas przerwy w ustronnym miejscu przy szatni grupa uczniów zaczepia dziewczynę. W jej obronie stają inni uczniowie. Sama Aisza też nie zachowuje się biernie. Proszę przedstawić przebieg wydarzenia i jego finał. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 4 – Klasa wybiera się na wycieczkę. Paweł zapowiada, że nie pojedzie z powodów finansowych. Wychowawca informuje, że albo jadą wszyscy, albo nikt. Po lekcjach klasa dyskutuje, co zrobić. Czas trwania scenki – 2 minuty.

*Grupa 5 – W klasie jest Piotrek, zawodnik wagi ciężkiej – 120 kg. Podczas lekcji Piotrek słyszy docinki ze strony kolegów i nauczyciela.
Czas trwania scenki – 2 minuty.*

Zadanie

Nauczyciel(ka):

Proszę w grupach przygotować scenkę.
Czas na przygotowanie – 15 minut. Czas prezentacji – 2 minuty.

Podczas przygotowań nauczyciel(ka) aktywnie pracuje z uczniami – kontroluje przygotowania, sprawdza, czy role są obsadzone, wyjaśnia wątpliwości uczniów.

Zadanie

Nauczyciel(ka):

Proszę przedstawić scenki. Rozpoczyna grupa 1.

Uczniowie prezentują swoje minispektakle. Nauczyciel nie komentuje spektakli.

Nauczyciel(ka):

Bardzo dziękuję za mocne wrażenia. A teraz spróbujmy się dowiedzieć, jak się czują nasi bohaterowie.

Zadanie

Nauczyciel(ka):

Proszę przeprowadzić wywiad:

Grupa 1 – z Piotrkiem;

Grupa 2 – z Pawłem;

Grupa 3 – z Anką;

Grupa 4 – z Aiszą;

Grupa 5 – z Adamem.

Czas na przygotowanie pytań – 2 minuty.

Czas na przeprowadzenie wywiadu – 3-5 minut.

Nauczyciel(ka):

Dziękuję. Minął czas przeznaczony na zadanie. Pracujemy w grupie. Proszę w zwięzłej formie ująć wypowiedź ucznia udzielającego wywiadu. Maksymalna liczba zdań – 3. Czas – 2 minuty.

Model:

Adam czuł zadowolenie z pracy z grupą. Adam boi się Patryka.
Adam chce zmienić szkołę.

Nauczyciel(ka):

Proszę o przedstawienie wyników wywiadu.

Przedstawiciele grup czytają podsumowanie wywiadów.

UWAGA! Nauczyciel(ka) powinien/powinna skomentować wyniki, a nie można przewidzieć, co uczennice i uczniowie w nich zamieszczą. Można jednak dokonać uniwersalnego podsumowania.

Nauczyciel(ka):

Część uczennic i uczniów doświadczyła aktów dyskryminacji. Powiedzcie, jakiego rodzaju to była dyskryminacja.

Przewidywane odpowiedzi:

- drwina, wyśmiewanie się;
- zmuszanie do robienia czegoś, na co dana osoba nie ma ochoty;
- poniżanie człowieka;
- podkreślanie, że jest gorszy;
- dawanie do zrozumienia, że jest gorszy;
- brak reakcji na zło;
- ...

Nauczyciel(ka):

Jak widać dyskryminacja ma różne oblicza. Można kogoś ranić słowem, gestem, brakiem wsparcia, obojętnością, agresją. Jak myślicie, dlaczego ludzie tak się zachowują, dlaczego odmienność wywołuje złe emocje w ludziach?

Przewidywane odpowiedzi:

- ze strachu;
- bo ludzie są wredni;
- bo mają kompleksy;
- w każdej grupie musi być kozioł ofiarny;
- bo nam się na to pozwala;
- ...

Tak, macie rację. Lęk, własne poczucie niskiej wartości, brak wiedzy, aprobata dla zła są przyczynami dyskryminacji. Każdemu z nas zdarza się pomyśleć źle i niesprawiedliwie o innym człowieku. Zauważcie, że nigdy nie wiemy wszystkiego o naszych znajomych. Może Piotrek waży więcej niż inni, bo jest chory. A czy jest winą Pawła zła sytuacja finansowa rodziców? Tak samo, zresztą, nie jest zasługą ucznia dostatek w domu. Może Aisza wcale nie chciała przyjeżdżać do Polski, ale tak zdecydowali jej krewni.

Nauczyciel(ka):

Myślę, że budujące jest to, że umieliście jednak też walczyć o swoich kolegów. Dlaczego zbyt rzadko stajemy w obronie dyskryminowanych?

Przewidywane odpowiedzi:

- bo nam głupio wobec grupy;
- bo się boimy, że nas przestaną lubić;
- stado ma siłę;
- ...

Cenne wypowiedzi, dziękuję. Ale mimo to nie pozwoliliście

skrzywdzić Anki. Umieliście wczuć się w jej emocje i sytuację. Dzięki wam udało się nam trochę naprawić świat.

Zadanie podsumowujące

Nauczyciel(ka):

Proszę w jednym zdaniu zapisać podsumowanie dzisiejszego spotkania, najważniejsze – waszym zdaniem – przestanie. Jeżeli ktoś nie chce sam przeczytać swojej myśli, proszę złożyć karteczki na ławce – odczytam je za was.

Model:

Moja niemoc rodzi przemoc (hasło kampanii społecznej).

Uczniowie zapisują przestanie. Optymalnym wydaje się poproszenie ochotników o odczytanie.

UWAGA! Dobrze byłoby, aby znalazły się tam następujące stwierdzenia:

- Jesteśmy różni, ale wszyscy jesteśmy równi.
- Każdemu należy się szacunek i ochrona.
- Nikogo nie można dyskryminować z powodu jego stanu fizycznego, psychicznego, materialnego, z powodu innego koloru skóry, innych przekonań.

Jeżeli uczniowie sami nie wymyślą treści o podobnym przestaniu, nauczyciel może je odczytać tłumacząc, że to wypowiedzi uczniów z innych grup.

Nauczyciel(ka):

Bardzo dziękuję za wasze myśli.
Żaden komentarz nie jest już potrzebny.

Karta pracy 4

W mojej szkole

Kartka nr 1

Liczba karteczek odpowiada liczbie uczniów na lekcji.

W mojej szkole uczą się różni uczniowie:

Kartka nr 1

Opis sceny do przygotowania.

Grupa 1 – Grupa przyjaciół z klasy organizuje imprezę. Jeden z kolegów, Adam, jest homoseksualny, chce przyjść na imprezę ze swoim chłopakiem. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 2 – W szkole odbywają się zawody sportowe. W grupie jest Anka, która nie jest najlepsza w biegach. Udział Anki w zawodach oznacza przegraną. Dla zwycięzców przewidziana jest nagroda w postaci wycieczki. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 3 – W klasie jest Czeczenka, Aisza. Aisza jest w Polsce od roku, nie mówi jeszcze dobrze po polsku. Podczas przerwy w ustronnym miejscu przy szatni grupa uczniów zaczepia dziewczynę. W jej obronie stają inni uczniowie. Sama Aisza też nie zachowuje się biernie. Proszę przedstawić przebieg wydarzenia i jego finał. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 4 – Klasa wybiera się na wycieczkę. Paweł zapowiada, że nie pojedzie z powodów finansowych. Wychowawca powiedział, że albo jadą wszyscy, albo nikt. Po lekcjach klasa dyskutuje, co zrobić. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Grupa 5 – W klasie jest Piotrek, zawodnik wagi ciężkiej – 120 kg. Podczas lekcji Piotrek słyszy docinki ze strony kolegów i nauczyciela. Czas trwania scenki – 2 minuty.

Karteczka nr 3

Liczba karteczek odpowiada liczbie uczniów na lekcji.

Najważniejsze przesłanie spotkania.